

Amanita virosa

Ölüm meleği

Amanita virosa

(Norveççe: Hvit fluesopp)

Bu mantarın her tarafı beyaz olur (şapkası, sapı, lamelleri ve eti). Sapında bir halka bulunur, ancak bu düşebilir. Sapın alt kısmında kın (kese) bulunur. Ormanda yaygın olan bir mantardır.

Amanita phalloides

Köygöçüren mantarı

Amanita phalloides

(Norveççe: Grønn fluesopp)

Şapka rengi yeşilden kahverengiye ve sarıya kadar değişebilir. Lamelleri ve sapı beyaz olur. Sapında bir halka bulunur, ancak bu düşebilir.

Sapın alt kısmında bir kın (kese) bulunur. Nadir görülen bir mantardır.

Galerina marginata

Kukuletalı mantar

Galerina marginata

(Norveççe: Flatklokkehatt)

Şapkası ve lamelleri sarımsı kahverengidir. Sapı gri ile kahverengi arasında değişir. Genellikle gruplar halinde ağaç kabuklarında ve ağaç kütüklerinde yetişen küçük mantarlardır. Yaygın bir mantardır.

Zehirlenme

Bu üç mantardan çok az bir miktar dahi yenmesi ciddi zehirlenmelere yol açabilir. En az 6 saat geçtikten sonra şiddetli, su gibi bir ishal ile karın ağrıları ve kusma oluşur. 2-3 gün içerisinde hayati tehlike arz eden bir karaciğer hasarı oluşma riski büyüktür. Bunları tükettiğinize dair şüpheleriniz varsa size yardımcı olması için Giflinformasyon (Zehir Bilgilendirme Merkezi) ile irtibata geçiniz.

Cortinarius rubellus

Örümcek mantarı

Cortinarius rubellus

(Norveççe: Spiss giftslørsopp)

Bu mantarın tamamı kırmızımsı bir kahverengine sahiptir (şapkası, lamelleri, sapı ve eti). Ormanda yaygın olan bir mantardır. Cıvciv ayağı mantarı ile aynı yerlerde yetişir.

Cortinarius orellanus

Cortinarius orellanus

(Norveççe: Butt giftslørsopp)

Sivri şapkalı örümcek mantarına benzer, ancak şapkası küt uçludur. Nadir görülen ve yaz ormanlarında yetişen bir mantar türüdür.

Cortinarius rubellus ve Craterellus tubaeformis

Tehlikeli karıştırma

Sivri şapkalı örümcek mantarı ile cıvciv ayağı mantarının (*Craterellus tubaeformis*) görünüşleri farklıdır, ancak aynı yerlerde yetişirler. Mantar toplarken her bir mantara dikkatlice bakılmaması halinde örümcek mantarının küçük olanları kolayca diğerleriyle birlikte gelebilir.

Zehirlenme

Sivri veya küt şapkalı bir örümcek mantarının çok az bir miktarı dahi ciddi böbrek hasarına yol açabilir. Zehirlenme belirtileri kendini ancak 36 saat geçtikten sonra, mide bulantısı, karın ağrısı, genel hastalık hissiyatı ve artan veya azalan idrar miktarı şeklinde gösterir. 3 ile 6 gün içerisinde ciddi böbrek yetmezliği oluşma riski yüksektir. Bunları tükettiğinize dair şüpheleriniz varsa size yardımcı olması için Giflinformasyon ile irtibata geçiniz.

Amanita muscaria var. muscaria / var. regalis / pantherina

(Norveççe: Rød/brun- og panterfluesopp)

Mantarların beyaz lamelleri ve halkalı sapları vardır. Sapın dip kısmı şiş olur. Şapkası kırmızı veya kahverengi olup genellikle beyaz benekleri bulunur.

Zehirlenme

Bu üç sinek mantarı sinir sistemini etkileyen zehirler barındırır. Belirtiler genellikle mantarın yenmesinden 0,5 saat ile 3 saat içerisinde kendini gösterir. Az miktarda yenilirse şaşkınlık, baş dönmesi, kas titremesi ve karın sıkıntılarına yol açabilir. Ciddi zehirlenmeler ender görülür, ancak fazla tüketilmesi kişinin hastaneyi yatırılmasını gerektirecek belirtilere yol açabilir.

Kadife mantarı

Paxillus involutus

(Norveççe: Pluggsopp)

Bu mantarın kahverengi ve kenarları içe doğru dönük bir şapkası, kahverengi bir sapı ve basıldığında kararan lamelleri vardır. Kadife mantarı yaygın bir mantardır.

Zehirlenme

Kadife mantarı pek çok farklı zehirli maddeyi barındırır ve farklı belirtilere yol açabilir. Kusma, ishal ve karın ağrısı, ham mantar yendikten sonraki yarım saat ile 3 saat içerisinde kendini gösterebilir. Isı işleminden geçmiş kadife mantarlarını defalarca kez tüketenlerde, kan hücrelerinde ve böbreklerde hasara sebebiyet veren ciddi zehirlenmeler görülmüştür.

Leccinum versipelle

(Norveççe: Rødskrubb)

Bu mantarın şapkası kırmızımsı bir kahverengindedir ve beyaz sapının üzerinde siyah bir kabuk bulunur.

Mantarın eti kesildikten sonra kararır.

Ülke genelinde yaygın olan bir mantardır.

Zehirlenme

Rødskrubb, en az 15 dakika ısı işlemi görmesi halinde yenilebilir bir mantardır. Yeterince ısı işlemi görmeyen rødskrubb mantarı, muhtemelen Norveç'te en fazla karın sıkıntısına yol açan mantar türüdür. Mide bulantısı, kusma, ishal ve karın ağrısı genellikle mantar yendikten bir kaç saat sonra kendini gösterir. Belirtiler genellikle 1-2 gün içerisinde kaybolur. Fazla yenmesi halinde karın ağrıları çok güçlü olabilir ve hastaneye kaldırılmayı gerektirebilir.

Fotoğraf: Per Marstad

Norveç'teki zehirli mantarlar

Ormanda hem yemeklik mantarlar, hem de yenilmeyen ve zehirli olan mantar türleri mevcuttur. Norveç'in en zehirli mantarlarından bazıları diğer ülkelerde yenilen bazı mantarlara benzerlikleri ile aldatıcı olabilir. Zehirlenmeden şüpheleniyorsanız Giftinformasjonen ile irtibata geçiniz.

Mantar toplayıcılara güzel tavsiyeler:

- Yalnızca yüzde 100 emin olduğunuz mantarları yiyin
- Bilmediğiniz bir mantarın asla tadına bakmayın! Zehirli mantarların da yumuşak bir tadı olabilir.
- Güncellenmiş mantar literatürü kullanın
- Kurtlu veya çürümüş mantarların tamamını atın

Giftinformasjonen

Tel.: 22 59 13 00 (24 saat açıktır)

www.giftinfo.no

Bu broşür, Giftinformasjonen tarafından hazırlanmıştır (www.giftinfo.no). Norveççe yazılmış daha ayrıntılı bir broşür internet sayfasından indirilebilir.

Norveç Mantar ve Faydalı Bitkiler Birliği (www.soppognavtevekster.no) mantar kursları düzenlemekte ve mantral kontrolü yapmaktadır.